

Obes Bir Çocukta Asemptomatik Kolelitiyazis

Benal BÜYÜKGEBİZ, Nur ARSLAN, Yeşim OZTÜRK

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Kolelitiyazis, sağlıklı çocuklarda nadir görülen bir problemdir. Genellikle hematolojik bozukluklar, parenteral beslenme, obesite ve kronik karaciğer hastalıkları gibi predispozan bir faktörün varlığında ortaya çıkar (1). Klinik ve epidemiyolojik çalışmalarda obesite ile kolesterol safra taşlarının sıklığı arasında pozitif bir ilişki tespit edilmiştir (1-3). Sağlıklı bireylerle karşılaştırıldığında obes olanlarda safra taşı gelişme olasılığı 3-6 kat artmaktadır (2,3). Bu yazıda eksojen obesite tanısı alan ve başlangıçta yapılan ultrasonografik incelemede hepatosteatoz ve kolelitiyazis saptanan bir kız olgu sunulmuştur.

Oniki yaşında kız hasta kilo fazlalığı yakınması ile başvurdu. Daha önce ilaç kullanımı ve operasyon geçirme öyküsü olmayan hastanın ailesinde de safra taşı olan birey yoktu. Fizik incelemesinde, vücut ağırlığı 72 kg (>95 persentil), boyu 157 cm (>95 persentil), yüzde boya göre ağırlık %155 ve yüzde vücut kütle indeksi (VKI) %164 bulundu, obesite dışında hastanın sistem muayeneleri normaldi. Laboratuvar incelemelerinden, açlık kan şekeri, aminotransferaz ve lipid düzeyleri, tam kan sayımı ve periferik yayma incelemesi normal sınırlarda idi. Batın ultrasonografisinde hepatosteatoz ile uyumlu olarak eksojenitede artış gösteren karaciğer ve safra kesesinde 13 mm boyutunda bir adet kalkül izlendi. Safra kesesi taşlarının hematolojik etyolojisine yönelik olarak yapılan retikülosit sayımı ve hemoglobin elektroforezi normal bulundu. Hasta diyet ve egzersiz programına alındı ve düzenli olarak kilo vererek dokuz ay sonra VKI normal (VKI=%106) sınırlara indi. Hastanın bu dönemde yapılan batın ultraso-

nografisinde hepatosteatoz ve aynı boyutlardaki safra kesesi taşı sebat etmekteydi.

Literatürde kolelitiyazis saptananların ortalama VKI'leri sağlıklı kontrollerden anlamlı derecede fazla bulunmuştur (2-4). Ayrıca rafine şeker ve doymuş yağlardan zengin beslenme ve lif alımının az olmasının, karaciğer fonksiyonlarında bozukluk ve serum trigliserid düzeyinde yüksekliğin ve sedanter yaşamının da kolelitiyazis gelişme riskini arttırdığı belirtilmektedir (4,5). Obes hastalarda kolelitiyazis eğiliminin artmasının nedeni, bu grup kişilerde kolesterolün karaciğerde fazla sentezlenmesinin sonucunda bilier sekresyonunda artış ile safranin kolesterol içeriğinin fazla yoğun olmasıdır (1). Bu durumda safra miçellerinin kolesterolü taşıma kapasitesi aşılmaktadır ve kolesterol monohidrat kristalleri, nükleasyon adı verilen çökeltiyi oluşturmaktadır (1).

Diyet uygulamalarının ve hızlı kilo kaybının da karaciğerde kolesterol sentezini artırarak ve safrada kolesterolün süpersaturasyonuna neden olarak kolelitiyazis oluşumuna neden olduğu bilinmektedir (6). Hastamızda kontrol ultrasonografide yeni taş oluşumu gözlenmedi. Bu durum hastamızın kalori kısıtlamasının az olması ve yavaş zayıflaması (ayda bir kilo kayıp) ile ilişkili olabilir.

Sonuç olarak, safra taşları obes hastalarda görülebilmektedir, altta yatabilecek diğer hastalıkların ekarte edilmesinden sonra asemptomatik olan hastalar izlenmeli ve yeni taş oluşumunun önlenmesi açısından uygun hızda yeterli kilo vermeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Gøger MA. Diseases of the gallbladder. In: Wylie R, Hyams JS (Eds). Pediatric Gastrointestinal Disease (2nd edition), WB Saunders Company, Philadelphia, 1999: 651-662.
2. Alemzadeh R, Lifshitz F. Childhood obesity. In: Lifshitz F (ed). Pediatric Endocrinology (3rd ed), New York: Marcel Dekker Inc 1996:753-774.
3. Maclure KM, Hayes KC, Colditz GA, et al. Weight, diet, and the risk of symptomatic gallstones in middle-aged women. N Engl J Med 1989;321:563-567.
4. Misciagna G, Centonze S, Leoci C, et al. Diet, physical activity, and gallstones-a population-based, case-control study in southern Italy. Am J Clin Nutr 1999;69:120-126.
5. Lugo-Vicente HL. Trends in management of gallbladder disorders in children. Pediatr Surg Int 1997; 12:348-352.
6. Mazzella G, Bazzoli F, Festi D, et al. Comparative evaluation of chenodeoxycholic and ursodeoxycholic acids in obese patients. Gastroenterology 1991;101: 490-496.

İletişim Adresi

Dr. Nur Arslan

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,

İnciraltı, İzmir

Tlf: 0232 259 59 59-3625

e-mail: nurcabuk@yahoo.com